

בחודש ספטמבר 2008, ולכבוד שנת ה-60 למדינת ישראל, אישרה הכנסת שורת הקלות מס לעולים חדשים ותושבים חוזרים, במטרה לעודד הגירה לישראל. הקלות המס החדשות רלוונטיות רק לאוכלוסיה הבאה:

1. עולים חדשים.
2. תושב חוזר ששהה מחוץ לישראל 10 שנים לפחות מהמועד שעזב (תושב חוזר "ותיק").
3. בשנים 2007, 2008 ו-2009 בלבד - גם תושב חוזר ששהה מחוץ לישראל 5 שנים לפחות, במידה והוא נחשב "תושב חוץ" ביום 1 בינואר 2007.
בכל מקרה ההטבות אינן חלות לגבי פעילות ישראלית או השקעות בנכסים ישראלים אלא רק על הכנסות "שהופקו או שנצמחו מחוץ לישראל".

להלן תמצית הדין הקודם והקלות המס החדשות לסוגי אוכלוסיה הנ"ל:

1. עד כה החוק פטר ממס בישראל במשך 5 שנים, הכנסות "פסיביות" (ריבית, דיבידנד, שכר דירה, קצבה, דמי שכירות) לעולים חדשים ותושבים חוזרים. עתה נקבע כי לאוכלוסייה שצינתי לעיל יארכו את תקופת הפטור ממס ל-10 שנים, וגם על נכסים חדשים שירכשו בחו"ל (למשל ניירות ערך סחירים חדשים בחשבון בנק בחו"ל). תושבים חוזרים "רגילים", ימשיכו להסתפק רק ב-5 שנות פטור ממס בישראל, ורק על נכסים שרכשו לפני חזרתם לישראל. הטבה מסוימת כן ניתנה כאן לתושב חוזר "רגיל": הפטור ממס על שיחלף ניירות ערך סחירים בלבד, ישמר כל עוד ניירות הערך החדשים הם באותו חשבון במוסד בנקאי.
2. עד כה החוק פטר ממס עולה חדש בלבד במשך 4 שנים, את הכנסותיו מעסק שהתקיים 5 שנים לפחות לפני הגעתו לישראל. עתה נקבע כי כל האוכלוסייה הנ"ל תזכה לפטור ממס, תוך הארכת תקופת הפטור ל-10 שנים, ואף יחילו את הפטור גם על משכורות ועסקים בחו"ל. כלומר, משפחה מהאוכלוסייה הרלוונטית הנ"ל יכולה לחזור להתגורר בישראל ולהינות מפטור ממס על משכורות שימשיכו לקבל מחו"ל. יחד עם זאת חשוב להדגיש שוב כי הפטור ממס יחול רק לגבי הכנסה שהופקה בחו"ל, ולא בישראל.
3. חברות הרשומות בחו"ל, ואשר "נשלטות ומנוהלות" מישראל, נחשבות גם הן כ"תושב ישראל" וחיבות על כן בדיווח בישראל ובהשלמת המס בהתאם. עתה נקבע כי חברות בשליטת סוגי האוכלוסייה הנ"ל לא תהיינה חייבות בדיווח בישראל, כל עוד התושב החוזר, או העולה החדש, נהנים מהפטורים הנ"ל ממסים בישראל, ובכפוף לכך שהכנסות החברה בחו"ל אינן מופקות בישראל. כך ניתן יהיה לפעול בפטור ממס בישראל, באמצעות חברה בחו"ל שהוקמה עוד בתקופת "תושבות החוץ".
4. עד כה נקבעה חובת דיווח בדו"ח המס השנתי, לעולה חדש ולתושב חוזר על הכנסותיהם בחו"ל, גם אם ההכנסות הללו פטורות ממס. עתה נקבע לאוכלוסייה הנ"ל פטור מלא מדיווח על ההכנסות בחו"ל הפטורות ממס בישראל, ללא סייגים. כלומר, לא תהיה קיימת סיבה לרתיעה פסיכולוגית, ולא לחובה ביורוקרטית לאיסוף מסמכים על ההכנסות בחו"ל שבמילא פטורות ממס בישראל.
5. בתיקון החדש נקבע לאוכלוסייה הנ"ל "תקופת הסתגלות" בת שנה אחת ממועד הגעתו ארצה של היחיד, אשר בה לבקשתו לא יחשב "תושב ישראל" לצורכי מס הכנסה. לאחר מכן הוא יוכל לקבל החלטה מושכלת לגבי מקום תושבותו לצורכי מס, החלטה הכרוכה פעמים רבות בשיקולים כלכליים מהותיים. ההטבות הללו בהחלט עשויות להיות אטרקטיביות לרבים מהתושבים החוזרים ולעולים חדשים. יתרה מכך, התיקון המוצע פותח פתח לתכנוני מס מעניינים אשר יעצימו את האפשרויות הגלומות בהן. מאידך יש לזכור כי לעיתים קרובות בפרקטיקה מתברר כי חקיקה מיטיבה בכנסת - תיבחן בקשיחות במס הכנסה. המלצתי היא לקבל יעוץ מס מראש לגבי הנסיבות הספציפיות של כל מקרה, על מנת לנצל היטב את יתרונות המס והביטוח הלאומי ולהימנע ממלכודות כואבות.